

Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân

Jaartal + zaaknummer : 2025 / 2025-114007
Raadsvergadering d.d. : It Debat 28 mei 2025
Portefeuillehouder : Maaïke Prins
Programma : Alle
Programmaonderdeel : Diverse
Naam opsteller : Gerk Sikma (E-mail: g.sikma@noardeast-fryslan.nl)
Onderwerp : Bezuinigingsvoorstellen 2026-2029
Begrotingswijziging : Nee

Voorgestelde Debatvragen

1. Gaat de raad ermee akkoord dat bijgaande lijst met 36 bezuinigingsvoorstellen wordt opgenomen in de Kadernota 2026-2029 (zoals opgenomen in bijlage 1 - Lijst A)?
Het bedrag van de bezuinigingen is afgerond € 6,5 mln.
2. Of wenst de raad bepaalde voorstellen te vervangen door voorstellen van de lijst met 13 additionele voorstellen (zoals opgenomen in bijlage 2, Lijst B)?
3. Of heeft de raad zelf mogelijk nog andere bezuinigingsopties die hij wenst op te nemen in de Kadernota?

Inleiding

Door teruglopende financiering van het Rijk staat onze gemeente voor een aanzienlijke financiële opgave. De meerjarenbegroting laat een tekort zien, waardoor het noodzakelijk is om tijdig bij te sturen. Om te voldoen aan de wettelijke verplichting tot een meerjarig sluitende begroting zijn ingrijpende keuzes onvermijdelijk. Om deze reden stelt het college bezuinigingen voor. De eerste stap is een bezuinigingsronde van € 6,5 mln. bij de Kadernota. Gezien de verwachte kostenstijgingen in het Sociaal Domein en de impact hiervan op de meerjarenbegroting is een tweede bezuinigingsronde noodzakelijk. Deze tweede ronde zal worden verwerkt in de planning van de meerjarenbegroting 2026-2029.

In dit voorstel worden twee lijsten met bezuinigingsmaatregelen gepresenteerd:

- A- lijst: Een pakket met maatregelen waarvan het college adviseert deze te realiseren.
- B- lijst: Alternatieve maatregelen die als reserveopties kunnen dienen, mocht uw raad wensen voorstellen van de A-lijst te vervangen.

Beoogd effect

Om te komen tot een verantwoorde financiële positie op korte termijn en op lange termijn, zijn bezuinigingsmaatregelen nodig. Een bezuiniging van € 6,5 mln. is een noodzakelijke eerste stap voor een sluitende meerjarenbegroting. Om tot dit bedrag te komen legt het college 36 bezuinigingsvoorstellen voor aan uw raad.

Argumenten

1.1 Gemeenten zijn verplicht een meerjarig sluitende begroting op te stellen.

In de gemeentewet is de verplichting vastgelegd om een meerjarig sluitende begroting op te stellen. Dit betekent dat de begroting niet alleen voor dit jaar, maar ook voor de daaropvolgende drie jaren in evenwicht moet zijn. Bezuinigingsmaatregelen zijn noodzakelijk vanaf 2026 om het resultaat positief te laten eindigen (zie de tabellen opgenomen bij de financiële paragraaf).

1.2 De Provinsje Fryslân (financiële toezichthouder) roept ons op aandacht te schenken aan de verslechterende financiële kengetallen.

Het college wil de financiële toezichthouder op termijn informeren dat bezuinigingsmaatregelen zijn geïnventariseerd en worden voorgelegd aan de Raad ter goedkeuring. Uiteindelijk leiden deze voorstellen tot een beter exploitatieresultaat en betere kengetallen vanaf 2026.

Zie ook de brief van de financiële toezichthouder (bijlage 3).

2.1 Het College biedt de Raad de mogelijkheid tot alternatieve bezuinigingen.

Het college biedt de Raad 13 additionele voorstellen aan die ook kunnen worden ingezet als bezuiniging.

3.1 Mogelijk ziet de raad zelf nog andere bezuinigingsopties die hij wil inbrengen in de Kadernota.

De totale bezuinigingsopgave is groter dan het voorliggende voorstel van € 6,5 mln. Hoe groot de opgave in totaal is, is van afhankelijk van diverse factoren en wordt bekend in aanloop naar de begroting. Als uw raad kansen ziet om los van de voorliggende A- en B- lijst kosten te bezuinigen of baten te verhogen, kan dit ingebracht worden bij de Kadernota.

Kanttekeningen en risico's

Het niet ombuigen van de financiële positie leidt uiteindelijk tot onder toezichtstelling door de Provincie.

Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht komt vanaf 2026 dan zal de Provincie Fryslân gemeente Noardeast-Fryslân onder toezicht stellen. Dit betekent dat er geen besluiten meer genomen mogen worden die de financiële positie verslechteren en er dient een plan opgesteld te worden om te komen tot herstel van financieel evenwicht.

Financiën

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in:

1. De structurele positie van de gemeente (Meerjarenbegroting 2025-2029).
2. De incidentele positie van de gemeente (Algemene reserve 2025-2029).
3. Ontwikkeling/ Prognose van het verwachte structurele Exploitatieresultaat.

De structurele positie (Meerjarenbegroting 2025-2029) wordt in onderstaande tabel weergegeven:

Meerjarenperspectief stand begroting 2025					Stand per: maart 2025
Structurele positie:					
Bedragen (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Structureel exploitatiesaldo 2025-2029, incl. raadsvoorstellen 2024	4.374	-3.062	-3.042	-3.314	-3.314
Te verwerken wijzigingen bij 1e tussentijdse rapportage 2025:	225	-13	-18	-18	-18
Structureel exploitatiesaldo 2025-2029, incl. te verwerken voorstellen:	4.599	-3.075	-3.060	-3.332	-3.332
<u>Raadsvoorstellen onderweg:</u>					
Brede Campus Kollum	-8	-82	70	-206	-206
Scholenpark Dokkum / lagere kapitaalslasten oude school na sloop en afboeking; verwijderen uit de meerjarenbegroting (resterende 11 jaren afschrijvingslast)				38	38
Structureel exploitatiesaldo 2025-2029 , incl. voorstellen "onderweg":	4.591	-3.157	-2.990	-3.500	-3.500

Begrotingsomvang primaire begroting 2025, lasten

180.847

174.636

173.399

175.434

175.435

Procentueel

2,5%

-1,8%

-1,7%

-2,0%

-2,0%

De incidentele positie (Algemene reserve) wordt in onderstaande tabel weergegeven:

Verloopoverzicht Algemene Reserve : (inclusief Raadsbesluiten t/m 8-5-2025).

Bedragen x EUR 1.000,-

Jaar :	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand	26.455	11.865	11.320	6.226	2.460	-773
Toevoegingen :	7.327	1.922	150	150	150	150
Onttrekkingen :	-23.846	-6.452	-2.182	-451	-69	-69
Begrotingsresultaat :	1.929	4.374	-3.062	-3.042	-3.314	-3.314
Eindstand :	11.865	11.709	6.226	2.882	-773	-4.006
Raadsbesluit 13-2-2025 (Programma Dienstverlening)		-163				
Raadsbesluit 13-2-2025 (gronden Dokkum / Pier Prinslaan)		-131				
Raadsbesluit 8-5-2025 (gronden Dokkum / Betterwird fase 3)		-95				
Raadsvoorstel onderweg :						
Afboeken Dockinga College vmbo-gt / huidige school Dokkum				-422		
Eindstand inclusief Voorstellen :	11.865	11.320	6.226	2.460	-773	-4.006

De Ontwikkeling/ Prognose van het verwachte structurele Exploitatieresultaat wordt in onderstaande tabel weergegeven:

Gemeente Noardeast-Fryslân Prognose Structureel / Jaarlijks Exploitatie resultaat	Bedragen x 1,000 €
Exploitatieresultaat (uit Meerjarenbegroting)	-3.500
Door College noodzakelijk geachte ontwikkelingen / projecten (wordt voorgelegd aan de Raad bij Kadernota 2026-2029)	-2.000
Saldo	-5.500
Impact Bezuinigingenvoorstellen 1e ronde (Lijst A)	6.500
Saldo	1.000
Impact hogere kosten Sociaal Domein (Collegebrief aan Raad van 24 april 2025)	-5.400
Saldo	-4.400
Impact Rijksbijdragen verhoging / Mei-2025 Circulaire	PM
Impact Bezuinigingenvoorstellen 2e ronde (uit te werken in de Begroting 2026 planning)	PM
Eindsaldo Nieuw exploitatie resultaat	PM
Doelstelling : + 1 % exploitatie resultaat	1.800

Duidelijk is dat een 2^e bezuinigingsronde noodzakelijk is om tot een sluitend begrotingssaldo te komen c.q. een gewenst +1% exploitatieresultaat.

De hoogte van het noodzakelijke bedrag van deze 2^e ronde bezuinigingen is afhankelijk van de uitkomsten van de Mei 2025 circulaire van de Rijksoverheid, op dit moment is nog onduidelijk hoe hoog de extra Rijksbijdragen zullen zijn.

Vervolg en planning

De planning ziet er als volgt uit.

Datum	Inhoud	Inhoud
28 mei	It Debat	Debat over de bezuinigingsvoorstellen.
3 juli	It Beslút	Besluit over de Kadernota 2026-2029 waar de bezuinigingen een onderdeel van zijn.

Communicatie + Participatie

Het college stelt een communicatieplan op om inwoners van de gemeente goed te informeren over de financiële situatie van de gemeente en de noodzaak en gevolgen van de bezuinigingen voor de komende jaren.

Bijlagen

1. Lijst A // 36 bezuinigingsvoorstellen;
2. Lijst B // 13 bezuinigingsvoorstellen;
3. Brief van de financiële toezichthouder (Provinsje Fryslân);
4. Raadsdocument onderbouwing bezuinigingsvoorstellen.

Dokkum, 13 mei 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

de secretaris, H.J.C.M Verbunt MBA

de burgemeester, mr. J.G. Kramer